

סולת לפר כדן לחם הפנים כ"ד עשרונים מכ"ד סאין, אמנם
הב"ג מוכ"ר אלעזר משה הורצין אצ"ד צפינסק אמר שייחן
במשמע שלכל הב' היתה האופה, כי חלקה לוי היה וכל
הצואותיו הוא מעשר ראשון, וכצוה חכ עמה אופה
להפריש תרומת מעשר לכהנים שצויה, וע' עשרונים לג'
פרים, ג' עשרונים לפר כדן מנחת נסכים.

(יסוד אוהל מועד דף מ"ט).

יא

רות ב' י"ב. ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלמה מעם
ה' חלקי ישראל אשר צאת לחסות תחת כנפיו, ואיתא
במדרש פ"ה אמר ר' חסא אשר צאת לחסות בלל כנפיו,
והנה המדרש הזה הוא מן המדרשים קשי הכבדה מאד דמה
חידש לן ר' חסא יותר ממקרא גופו, וכבר דיברו זה
המפרשים איש איש לפי דרכו, ואמר הרב הגאון המפורסם
מוכ"ר אלעזר משה הלוי איש הורצין ז"ל אצ"ד דק"ק פינסק
כן, דהנה בחזילה לריכין לבצין במקרא גופיה הכפל לשון
של ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלמה, דלכאורה הוא הכל
ענין אחד ול"ל למיכתב תרומתו, אך צאמת הוא שני דברים,
ובענין כן הוא דפסוק הקודם יש שני ענינים, א', הוגד
לי כל אשר עשית עם חמותך אחרי מות אישך, וכו' ענין אחד
שהיתה משרתת את נעמי ונעמי ישבה במקומה וזאת היתה
בגיוחה כמו שדרשו במדרש שאילו חמול שלשום לא היית
ופי' המתנות כהונה לפי שעד היום לא נהחדש הכלכה
של עמוני ולא עמונית, וענין ב' הוא ותעזבי אביך ואמך
וגו' ותלכי אל עם אשר לא ידעת חמול שלשום, וכו' הכפל
של הוגד הוגד לי על שני ענינים הללו, ואיתא במס' קידושין
ל"א א' גדול במלוה ועושה יותר ממי שאינו מלוה ועושה,
לזאת על ענין הא' אשר עשית בגיוחה אמר ישלם ה' פעלך
ולא אמר שלמה מעום דעדיין לא היתה מלוה ולא היה
שכרה משלם כמלוה ועושה, אצל על הענין ב' אשר גייר
את עמלה ונעשית מלוה ועושה אמר ותהי משכורתך שלמה
כנ"ל, וזאת היא ג"כ כוונת המדרש דרז"ה לתרן הכפל לשון
בקרא שאמר ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלמה מעם ה',
אמר ר' חסא אשר צאת לחסות תחת כנפיו, כוונתו דמפני
מה משכורתך שלמה על אשר צאת לחסות בלל כנפיו דותהי
משכורתך שלמה מדובק עם אשר צאת לחסות תחת כנפיו
כנ"ל ולא כדנראה דאשר צאת וגו' קאי על כל המקרא.

(ספר יסוד אוהל מועד דף כ"ח).

ח

פנחס כ"ח ל"א. תמימים יהיו לכם ונסכיכם. צחג
השבעות כתיב תמימים יהיו לכם ונסכיכם אצל
כל המועדות כתיב גבי קרצנות בעצמם תמימים ולא המחין
הכתוב עד אחר המנחה לכתוב התמימות אצל הנסכים, ומה
נעמה צחג דרש חז"ל שהביא רש"י ז"ל כאן שאף הנסכים
יהיו תמימים שהיין שהעלה קמחין פסול והוא צמנחות פ"ז
א', וע"כ כתב תורה דבר זה גבי שבעות שאז מתחיל היין
להתקלקל מחמת החמה, כדתן צ"צ ל"ה א' יין מבושם אינו
מוכר לך חייב להעמיד לו עד העלאת, ופי' רש"י דין
מבושם היינו שיתקיים ומאז ואלך החום מקלקל חפילו
המבושם, והזכירה תורה להשגיח שיהיה היין עוב ולא צעל
מום. מפי הרה"ג ר' אלעזר משה הורצין מפינסק.

(ספר יסוד אוהל מועד דף כ"ח).

ט

מסעי ל"ד י"ז. אלה שמות האנשים וגו' עד סוף הפרשה.
בפרשה זאת יש שני דיוקים אשר לא ראיתי במפרשי
החורה אשר יעירו עליהם: א' סדר השבטים בפרשה זו לא
כסדר תולדותיהם ולא כסדר חנייתם, ב' בשלש הראשונים
כחוב שם הנשיא ולא נאמר מלת נשיא, ובשש הנותרים
נאמר נשיא, בכל אחד, ולבאר כל זאת אמר: בנדרים מ"ח א'
איתא רבי יהודה אומר אין אנשי הגליל לריכין לכתוב שכבר
כתבו אבותיהן על ידיהן, ובגמ' אמרו על זה תניא רבי
יהודה אמר אנשי גליל קטענין היו, היו נודרים הנאה זה מזה,
עמדו אבותיהן וכתבו חלקיהן לנשיא, והנה צאץ ישראל היו
שלש ארצות, יהודה עבר הירדן והגליל, ובפרשה זו לא
נאמרו רק יהודה וגליל כמבואר בפסוק י"ג, והרואה בספר
יהושע בחלוקת הארץ יראה כי צאץ יהודה לקחו חלק
שלש השבטים האלה: יהודה, שמעון וזבולון, והנשארים
היו צאץ הגליל, על כן סידר הכתוב את שלש השבטים
האלה בראשונה שהם צאץ יהודה ולא נאמר בהם נשיא,
והנשארים שהם צאץ הגליל נאמר בהם בכל אחד ואחד
נשיא, כי כל אדמת השבע היתה כתובה לנשיא.

(מכת"י, והובא ג"כ בספר יסוד אוהל מועד דף כ"ח).

י

שמואל א' א' כ"ד. ותעלה עמה כאשר גמלתו צפרים
שלשה ואיפה אחת קמח וגו', רש"י ז"ל פירש
שאיפה לכל פר הביאה שהאיפה ג' סאין להויה ג' עשרונים

(*) היינו לפירש"י שם דאפי' משקדשה בכלי ליקרב אינה מיפסלא
בליגה מן התורה, אבל תוס' שם כתבו דלאחר קידוש כף אפשר
דמיפסלא מה"ת ע"ש.

סימן קלח

**חומר הבטחת האדם לאחרים בפמיכות דעתו ע"י דבר
הנחה בדיבור או במעשה**

נדרשתי למשאלות מדפסי ווילנא לגדור גדר צד המשיגים
גבולם ומציאים ספרי הש"ס מחו"ל אשר לא
ע"פ חוקי המלוכה, ובסיבתם ישיבו יד גם הצאים בזה
מכבר אהם, ומחללים צרית בעצחתם, ובשלש אלה נגשו
למשפט, באיסור השגה גבול ובחוקף משפט דת המלך ובחוק
קיום דבר אשר כל איש צעב בשפתיו וצידו מלא צבואו
בזהם והתחייב לקבל כל כך בצאחם, בשלום מחירו הקצוב
צראשונה.

והנה לא אוכל תת מענה על השתים הראשונות, יען העדר
ידיעה בחזילה מכל פרטי המעשה מראשית הענין
עד כה ומאז הדברים עהה, ותוכן דעת הממשלה, ולכל אלה
נריך חקירה רבה בעורח עזום, ואך לעמל ריק אחשבה, כי
לא עלי ישענו כל צעלי הריב לאמר חרץ משפטנו וכדצרך

נעשה, אולם אל הכתומים אשר לצדי, אל נא תרעו, נא תעצרו החוקים שחקקתם מאז כל יש לאל ידכם להקימם, לו יכי שאין כזה רק משום חוסר אמונה, גם זה לא נקלה הוא, כבר אחז"ל לא תרצה ירושלים אלא משום שפסקו חנני אמונה, ורק במילי דעלמא, ראו נא בתשובת מהר"ם מינן ז"ל סי' ע"ו וסי' ק"א איך היו נוהגים גדולי הדור במשנה דיבורו לצד, ולא חששו להלצת פנים החמור, ומזון שמה כי כן הוא חוצה על כל צ"ד בכל זמן (אך אין צידו להעמיד משפטי החורב על חלם) להודיע לכל שאין האיש ההוא בכלל שארית ישראל וכי למען יתרו מדרכיו, ולכלתי לשפוט ממנו על הכלל ח"י לצלתי כותיר שארית רח"ל.

והנה כל אשר עינים לו יחזק ברור בתורה ונביאים וכתובים ודברי חז"ל במקומות אין מספר עולם החיוב בדבר שמצטייח איש לרעבו ומסמיכו ברור ע"ז צאחק דבר הכבוד. בגידו נא איש מקור העונש תקיעת קף החמור שזה יחזקאל הנביא ככרוכיא, והנה נתן יד לא ימלט, והחמירו זה כל הפוסקים בשבועה, וקאמס יותר משבועה, האם היא מאלו מחודשה הלא אין נביא ראוי לחדש דבר, ועוד יקשה למה יחמיר הנביא כ"כ בעונש הלא אין עונשין אלא א"כ מחזירין, ומה היא הכריחת ברית המחזרת במקומות אין מספר, והנה גם לפני מהן תורה והיא איננה ממלאת בני נח, ולא עוד אלא שכל משפטי תורה"ק אפילו החמורות שבחמורות לא נחלשו יסודותיהן בישראל כי אם בעצרת צדיקה ומה תועיל הכריחת ברית באין תורה, וא"כ הדבר תלוי בפלגו, ומה יתנו ומה יוסיפו בחרי העגל צירמ"י נ"ע יותר על מלות ה', הלא צבחה יודע כל משכיל כי ענין הכאמנה ובשערה הוא חותם עצמה בורא עולמו לעבודתו וצלעם לא תכון שום מלוא לאזכרה, לכן לא הוצא במספר המלות לבני נח ולישראל כמו מלות אמונה השי"ת ותורתו (דכינו משום שקיבלו עליהם ציוני מחדש כמ"ס הרמב"ן ז"ל צבגותיו ל"ס המלות לא תעשה ה' שרק מפני הקבלה מחדש ראוי למנותה, וזו אין שייך לקבלה מחדש, כיון שכלתה ל"ס קבלה ואין מולחין את המלח ולא חורשין חלם בתוך חלם, ואם שנתחדשו דברים בענין השבועות הלא נמנו כולן במקומותיהם) וחידוש מלות הנדרים ושבועות היא רק בעצרה, או לעתיד בדברים אשר אין חפץ צם לה' ולאנשים כמו אורל ולא אורל דבר המותר, אזורק נרור לים ולא אזורק, אבל הצמחה האדם לעשות רצון אהרים כל שהסמיכה בקיום דבר הכוב דציבור או במשערה, הוא חיוב קדוש מיום בראש אדם בארץ (פי' סנהדרין ל"ח ד' וצמ"ר סוף פרשת ויקרא) לכן נשבעין אפי' לקיים המלות אפי' דאמעטו ממלקות וקרנן דשבועה, ולמה לא תהי' כמו נשבע לעצור דהויא שבועה שוא, כיון דלא חיילא כלל והוקשה קיום לביטול בקרא דלכרע או להיעיב, אלא וודאי דהויא בכלל חיוב שבועה בקדומה, ולולי כי ירחתי לחדש דבר הויא דגם מ"ס בשבועות ל"ו א' לאו לאו בן הן שבועה, הוא ג"כ מעין זה רק בדבר שציוו לבין אחרים, שגם צמ"ח חייב מלד הן שך נדק (לדעת קא פוסקים) אך אחר מתן תורה נתוסף חיוב קרנן צמדי דחיילא עליהו שבועת התורה, והיא היא שורש כל נדר ושבועה לקיים דבר, וממנה נמח לנו חיוב קיום דינא דמלכותא ותוקף כה המנהג צמ"ס שעוקר הלכה צמ"ס ושיעבוד חיוב הגוף אפילו על דבר שלא חל קנין וחיוזק דברי הקהל בלא קנין, ושיעבוד השותפין ובעלי אומניות בדגמרי ומקני אהדי ומשעבדי נפשיהו אין ספורות צבצלי וירושלמי וכמ"ס לענינים כאלה, דכל היכי דגמרי ומקני הוי חיוב גמור. וזאת היא תורת האדם בכל תכלותיו צבצל. והנה בענין הזה אשר אהחנו עסוקים בו, היש הצמחה והכמנה ושבועה הגוף יותר מזה, ועליכם תמכו המדפיסים יסודות

כי כל אשר ימלא ידו לקחת ספרי קודש הלא לצד אומן נז, סמכו גם הסמיכו את אחיהם היחודים, ויכלו הכסף המורס מכל הכותב ידו לה' צבדפסח הכרכים הראשונים, ועשה כי חפריו אוחס ממעשיהם חלילה, והיו גם המה גוזלי הכרכים החפצים בכלי מלא ושלם, הישמע או היראה חמם כזה וגזל הכרכים הנגזלים לאין ערוך, המזאת הלא לנו תורה, הממכורת פתנים לוף דבש נעטוס, ומתחיות עקלקות אל יושר נניע, ואזה נולך חרפת עם ה' ותורתו לעיני העמים, וגם פריי בני עמנו החותרים להפיל חומות בני ניון כי יענו לאחור הנכ העם הזה חוקי ה' יפרו, גדרי המלך יפרו, תורה האדם לא ישמור, והאמונה אצדה מהם ובמה איפוא נגדרו, כאלה ואלה קול ענות יישמע צמזמות המעופות אשר דרכם כסל להטיל מוס בקדשי שמים, ולהבאיש צמעה יחידים שמן תורה שם ישראל כולו, צעה סמוך לצדי צרועי ישראל הנאמנים גודרי גדרותם כי יללו שם ישראל מהיותו לשמנה ח"י, כן המדפיסים חלילה להם לשנות מולא שפתם אשר נדרו נה' ועמו, כן צבוצ פאר הספרים כן צבקה משאת הכסף, וכי יעלה על לב מי ומי מהחומות נגד זכות המדפיסים, הלא יש שופטים בישראל יגישו דבריו לפני צ"ד השוב מישראל, והמה אחר דרשם מענה מהמדפיסים ואחרי עמדם על האמת ישפטו עפ"י התורה, אך לא תהי' עדתו כעיר פרוכה לא חומה, וה' חומה לעמו, וכבודם יינשא לשם ולחבלה, ולדקא ואמונה רבותיו בעלי התלמוד יעמד לנו באחזנו מעשיהם צידנו באמת ויושר לצד לא צמעה און והרמית, או אז נקור כי יגלו לעינינו תעלומות דבריהם הנאמרים באמת.

סימן קלט

ברברי בעל קהלות יעקב שהוכיח מפומה ט"ז ב' דצריך לשחוט חורירין

אשר דרש מאתי בדברי הקב"י (חור"ד סי' צ') שכתב דלאמוראי דפליגי אר"פ צפ"צ דחולין (כ"ט א') ל"ז ורידין אפילו בקדשים, והקשה מעב"ת ע"ז מצרייתא שם דאמרו לו וכו', וודאי דלפי"ד ל"ל דלדברי דר"י נאמרו, ואפי"ג דרש"י לא פירש כן, היינו דלר"פ דמודי לה בקדשים כ"כ דמודי לה בחולין צעוף שזולכו כאחד כיון שלא ילא כל דמו, אבל לאיך אמוראי דס"ל דבקדשים ל"ז שזולכו כל הדם ע"י הסימנין, כ"כ צעוף דחולין ל"ז, אך עיקר הדיחוי של בגרד"ל ז"ל לא אצין דמה ענין לפורי מלורע לקדשים דצבו צעין כל הדם דווקא מקרא משא"כ צמפורי מלורע, אך לדעתי לאו ראיח משם מעטמא אחרינא, דהתם הי"ק אס לא יוכל למכר כ"כ שלא ילא דם השחיטה לחוך המים, עכ"פ יוכל להזכר דם הורידין, שיאחזם צידו שלמים או חתוכין שכן רכין יוכל לדוחקן שלא יולא הדם.

סימן קמ

דין משאל"ם ביבמה, ביאור שיטת רש"י במעביר חפץ דרך עליו (שבת ח' ב') ואם יש דין שביתת בהמתו בדגים

מוצאי מבוחה וטו"ב מרחשון חיי שלום וכל טוב לבחמיה לפ"ק,

ישפות ה' שלום לידיד נפשי עוז הוא ניהו הרה"ג המפורסם לפאר ותהלה וירא ה' מרבים כש"ת מוה"ר נחמ"י נ"י ישבע ברכה וכ"ס סלה.

בשבוע העבר הגיעני כת"י העבורה כי נא הייתי צדיקי איזה משך זמן, ושמחתי בפלפולו העיב, אך נדינא